

ELŐFIZETÉS

HELYREN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szerda, május 31.

Elfoglalt olasz

páncélerőd.

Budapest, május 30. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Orosz hadszíntér:

Előnk tüzéségi harcok folynak Besszarábiába és Wolhyniába. Egyébként nincsen nevezetesebb esemény.

Olasz hadszíntér:

Tegnap hatalmunkba került Punta Corbin páncélerőd. Arzierótól nyugatra csapataink kiterjedése az átkeletet a Posina patakon és birtokukba kerítették a déli parton emelkedő magasságokat. Az olaszoknak Betraletól délre lévő állásunk ellen irányuló négy heves támadását visszavertük.

Délkeleti hadszíntér:

Csend uralkodik. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Elfoglalt francia állások.

Berlin, május 30. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A labassee-i csatorna és Arras közötti harcvonalon előnk tüzelés volt. Lens és külvárosai újból tűz alatt álltak, Tanuretől délkeletre gyenge ellenséges előretörések megúsultak. A haromszáznegyven magaslatról egész a Maasig terjedő szakaszon fokozott harcra tevékenység volt. A Bois de Corbeauxtól és a Cumières erődötől délre német csapatok egész kiterjedésükben elfoglalták a francia állásokat a Mort Homme déli eszusa és a Cumières falja között. Sebességgel foglyokban harmincöt tisztet, közöttük több törzstisztet és ezerháromszáz tizenhárom főnyi legénységet szállítottunk be. Cumières falu ellen intézett két ellentámadást visszavertük. A Maastól keletre négy előrenyomulás által megjavítottuk a trianmonti erődben újonnan elfoglalt harcvonalat. A kölcsönös tűz né időnként a legnagyobb nevezetességet érte el. Repülőink tegnap este Ostende előtt megfigyelés szerint eredményesen megtámadták egy ellenséges torpedózuzoráját. Egy ellenséges kétfedelűt légi harc után St. Eloisnál lelőttünk. A repülőgépet tüzéségi tüzellel megsemmisítették.

Keleti hadszíntér:

Lipskától délre német osztagok a Searán át előre nyomultak és egy orosz erőd sáncállását elpusztították.

Balkán hadszíntér:

Német és bolgár haderők abból a célból, hogy az entente csapatok ál-

tal szándékolt meglepetés ellen biztosítsák magukat, megszállották az ebben az összefüggésben fontos Struma menti Ruci szorosát. Gyenge görög őrségeket visszavonulásra kényszerítettünk. Egyébként a görög felségjogok érintetlenek maradtak. **Legismertebb hadvezetőség.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Új adók.

Arad, május 30.

Semminő adóemelés és semminő új adó terve nem érheti váratlanul az országot. Egyszerű számvetéssel meg lehet állapítani, hogy a hadviselés céljaira fölvevő nagy kölcsönök kamatai és a háborúval járó és annak nyomába lépő kiadások milyen nagy összeget állandó terhet hárítanak az állam vállaira. Az a pénz, amely eanez szükséges, magától nem terem, azokat tehát új adókkal és a meglévő adók telemelesével kell megszerezni.

A fogyasztási adók emelése tulajdonképpen csak annyit jelentene, hogy a háborús drágulásnak egy részét az állam adóterem formájában tartja fenn. Ha kétségtelen is, hogy az élelmiszerek és egyéb fogyasztási cikkek a háború után nem fognak a régi, boldog időkbeli nivóra leszállani, annyi szintén bizonyos, hogy a drágítás rendkívüli körülményeknek megszűnésével az áraknak lényegesen csökkenni kell. Ha a hadsereg megszűnik az a nagy fogyasztó lenni, mint a melyet a háborúban jelent, ha a termelés visszakapja a régi munkaerőt és ennek segítségével régi kereteit veheti föl, ha a tengeren túli és egyéb import megindul és ha végre senkinek se lesz oka magát hosszabb időre ellátni és nem lesz célszerű spekulációból nagy készleteket fölhalmozni, akkor a mai túrhetetlen áraknak el kell tűnni. Hogy ez rohamosan fog bekövetkezni, vagy pedig fokozatosan, azt nem lehet biztosan megállapítani. A leszálló árakhoz nozzakapcsolódik a felemelt, vagy új adóterem, a mely természetesen drágítani fogja az árakat, de azok számára, akik a háborús árakat átérték, nem lesz élviselhetetlen.

A fogyasztási adók életbeléptetésével a kormánynak mindenesetre gondoskodni kell arról, hogy az adóösszeg a fogyasztóra ne legyen fokozott mértékben áthárítható. Ez azt

vonná maga után, hogy a háború után is az ármaximálás bizonyos formában érvényben maradjon. És ez a béke alatt még könnyebben keresztül vihető, mint a háborúban. A háború alatt a maximálás legtöbb nehézségei a készletek elégtelen volta és a fogyasztás sürgős igényei. A békében azonban nem kell attól tartani, hogy maximált árak mellett a készleteket visszatartják, vagy hogy a produkció szünetelni fog. Nem habozunk kijelenteni: a termelés — úgy az ipari, mint a mezőgazdasági — beérhette azokkal a rendkívüli hasznokkal, a melyekhez a háború két éve juttatta. A béke alatt lépjenek életbe a normális, polgári keresetek s különösen az adó áttolása nem válhatik sehol se új jövedelmi forrássá.

A háborús nyereségek megadóztatása és a tényüzési adók mindenesetre a leginkább indokolt új adótermek. Ezekre annyival inkább szükség van, mivel a fogyasztási adók emelése természetesen a szegényebb néposztályokat fogják a legérzékenyebben érinteni és ugyancsak ezek érzik meg az állami monopóliumot jelentő cikkek szintén kikerülhetetlen áremelését.

Természetesen, számítani kell arra is, hogy az ezzel állandósuló drágább megélhetés a munkabérek állandó emelkedésével fog járni, a mit a munkáslétszám csökkenése és a megnövekedő munkakereslet is fokozni fognak. A munkabérek emelkedése viszont az iparcikkek, az építkezés és ezzel együtt a lakások drágulását vonják maguk után, — szóval azok az árak, amelyekről 1914. augusztusa előtt tudtunk, csak a régi időknek lassanként nihetlenné váló emlékei közé fognak tartozni. A mai generációnak, ha a háborúban túl lesz, úgy az államnak magasabb igényeivel, mint az egyéb okok révén várható nagyobb kiadásokkal kell szembe néznie. Ezzel szemben huzakodni,

lehet abban, hogy a hosszú időre biztosított béke, a békevel megnyitott új, termelő, a gyarapító munka mindezt meg fogja érni és a társadalom minden ágában kárpótlást fog nyújtani a nagyobb terhekért. Kivéve talán azokat, akik ezen nagyobb terhek ellenében már a háború alatt megkaptak a maguk sokkalta nagyobb busas jövedelmét.

Elítélték a brutális bankigazgatót.

(Negyven sebet ejtett a feleségen.)

Tavirai tudósítás.

Szeged, május 30.

A szegedi honvédhadosztribióság ma délután 9 órakor kezdte tárgyalni Kopper Antal 4. honvédgyalogezredbeli nadapród, nagyváradai bankigazgató bűnügyét. Kopper, amint annak idején megirtuk, élesre fent karddal a feleségére támadt és több esapást mért rá. Kopperné súlyos sérüléseket szenvedett.

A tárgyalást Szerdahelyi alezredes bíró 9 órakor nyitotta meg. Először Kopper Antalt hallgatták ki, aki remegő hangon mondomta el személyi adatait:

Mehárdon született, Szepesmegyében, 1877-ben, nagyváradai illetőségű bankigazgató, a 4. honvédpótzászióalj hadapródjelöltje.

Ezután a vádiratot olvasták fel. A vádirat gyilkossági kísérlet büntetvével vádolja Kopper Antalt, mert a feleségét, Weisz Irént, azért hogy megölje, élesre fent kardjával összevagdosta és a gyilkosságban csak Kemény Ignác rendőrkapitány akadályozta meg. Kopper anonim leveleket kapott a haretérre, a melyekben a feleségét meggyanusították, a ki azonban nem adott okot a féltékenységre. Tény az, hogy albérióket tartott, de csak azért, mert nyomorban volt. Felesége 80.000 korona hozományát elköltötte, durva, rabiátus ember volt, a kitől első felesége is ezért vált el. Első házasságából született gyermekét gyakran véresre verte.

Következett Kopper kihallgatása.

Az elnök: Megértette a vádat?

— Igen, de nem érzem magam bűnösnek.

Az elnök: Mielőtt a haretérre ment, milyen volt a házassága?

— Ideális.

A vádlott elmondja aztán, hogy nem igaz a vádiratnak az az állítása, hogy nyomorban éltek volna. Nejével mindig a legjobb viszonyban volt, sohasem veszekedett vele.

Az elnök: A névtelen levelekben volt valami határozott állítás?

— Igen, volt. Ezek a levelek erősen nyomták a kedélyállapotomat, azonkívül feleségemtől két hónapig nem kaptam levelet.

Midőn két nappal elutazása előtt újra kérte, hogy nyugtassa meg, felesége olyan magatartást tanusított, mint az elmúlt tizenkét nap alatt egyszer sem.

— On reggel azt mondta a feleségének: Ma meg kell halnod.

— Ez nem igaz. Magamat kivégeztem volna, de őt nem. Azért bántottam, mert megakarta akadályozni, hogy megöljem magam.

Az elnök megállapítja, hogy Kopperné, körülbelül negyven sebuely van.

Az elnök: On levélben azzal fenyegette feleségét, hogy meg fogja bántani viselkedését.

— Arra gondoltam, hogy majd elváltak tőle.

Az elnök telolvasta Kopperné első vallomását, mely szerint férje ütötte, rugdosta, sőt egy ízben, két évvel ezelőtt, rá is lött.

Kopper: Ez nem igaz.

A vádlott után Kopperné hallgatta ki a bíróság. Az asszony azt mondta, hogy mindegyre négyszer sujtott rá férje a kardjával. Az elnök megkérdezi, hogy honnan eredt a negyvenegy vágásnak a nyoma. Kopperné azzal válaszol, hogy utakodás közben férje botjával is ütötte.

Ezután a bíróság a tanukat hallgatta ki, akik azt adták elő, hogy még a háború előtt is rosszul éltek a házasságban. A férj mindig féltékenykedett. Előadták azt is, hogy az asszony igen tisztességes életet élt.

Végül a perbeszéd után a bíróság meghozta az ítéletet, melyben Kopper bűnösnek mondomta ki könnyű testi sértés vétségében és két hónapi szolgálati fogáriósagra ítélte. A felek valamennyien felebeztek.

Fölszál a dohány ára.

(Drágább lesz a szivar, cigaretta.)

Az aradi közlöny távirati tudósítása.

Budapest, május 30.

A pénzügyi kormány június elsején valószínűleg meg fogja adni a tervét, hogy a dohány és a dohánygyártmányok árát fölemeli. Az emelés átlag húsz-huszonöt százalékos mind a dohánynál, mind a szivarnál és cigarettánál. Az új árak a következők lesznek:

Dohányok: Legfinomabb török 100 gramm 10 korona, Finom török 100 gramm 5 korona 40 fillér, 25 gramm 1 korona 35 fillér, H. r. cegovina 100 gramm 3 korona 60 fillér, 25 gramm 90 fillér, Középinom török 100 gramm 2 korona 60 fillér, 25 gramm 65 fillér. Dráma 100 gramm 1 korona 60 fillér, 25 gramm 40 fillér, Kruul 100 gramm 1 korona 04 fillér, 25 gramm 26 fillér, Kánasater 25 gramm 22 fillér, Harom király 100 gramm 88 fillér, 25 gramm 22 fillér, Legfinomabb magyar 100 gramm 1 korona 10 fillér, Finom magyar 100 gramm 80 fillér, 25 gramm 20 fillér, Középinom magyar 25 gramm 14 fillér, Hazai pipadohány 25 gramm 10 fillér, Kapadohány 25 gramm 10 fillér, Magyar pipadohány 07 fillér.

Szivarok: Regalitás 24 fillér, trabucoos 22 fillér, britanica 20 fillér, mulares 18 fillér, operas 16 fillér, cuba 12 fillér, vevay 12 fillér, virginia 10 fillér, portorico 9 fillér, cigariós 20 darab 1 korona 40 fillér, rövid 05 fillér.

Cigaretták: Nilus 09 fillér, stambuli 07 fillér, szután 06 fillér, mempais 07 fillér, mirjam 06 fillér, kiraly 05 fillér, hólyg 05 fillér, n. cegovina 05 fillér, sport 2 darab 07 fillér, duna 08 fillér, jenidge 04 fillér. drama, 2 darab 05 fillér, virgina 2 darab 05 fillér, magyar 2 darab 08 fillér.

Megemlítjük még, hogy néhány szivar- és cigarettáj megazúnik, ha a mostani kétséget kiárutják. A megszűn. etésre ítélt szivarok: a Palmasz, a Palmitasz, a Rosita, a cigaretták pedig: a Stambul és a Sultán.

Tömörly Kálmán miniszteri tanácsos a pénzügyminiszteriumban a következő érdekes felvilágosításokat adta a dohányárak emeléséről:

— A miniszterium kényszerhelyzet előtt állott, mert a nyers dohányárak 900 percenccel emelkedtek. Jelenleg olyanok a viszonyok, hogy még a felemelt árak mellett se biztosít többé jövedelmet a kincstárnak a do-

hánymonopólium. Az a 'dohány, amelynek Hollandiában tíz cent volt az ára, ma 80-90 cent. A hollandi forintnak ma 3,27-3,88 korona az ára, holott normális viszonyok között 1.97 volt. Ezenfelül lehetetlen szállítási nehézségek merültek fel. A kisázsiai dohányt, nem lehet beszállítani se tengeren se Görögországon át. Oroszországból, amely szinten nagy kvantumokat szállított, nem kapunk dohányt az amerikai dohánybehozatal pedig a biokát teszi lehetetlenné. Hollandia az egyetlen, amelytől dohányt kapunk, de Hollandia is a megvásárolt összmenyiségekből 15 százalékot visszatart, hogy saját gyárai meg ne szűnjenek.

Ezenfelül visszament a mi dohánytermelésünk is. 95.000 katasztrális hold helyett ma csak 60.000 hold van bevetve. Ha a dohányjövődék vezetősége és a pénzügyminiszterium már jókor előre nem gondoskodott volna, ma már egyáltalában nem volna dohányárú Magyarországon. Azonban éppen ez a gondoskodás tette lehetővé, hogy ma még tűrhető áron elláthatjuk a nagyközönség igényeit is, holott — megvallom őszintén — a kormányának az a célja, hogy legelőszörban a frontkatonaságot lássa el dohánynyal.

Mi már a pénzügyminiszter excellenciájának régebben ajánlottuk a dohányárak emelését, s azonban nem fogadta saimpátiával a tervünket, most azonban a kényszer hatása alatt elrendelte a dohányárak emelését. Ennek dacára tény az, hogy az emelt árak mélyen alatta vannak még ma is az általános európai dohányáraknak s mondhatom, hogy ahol Európában ily olcsó árban, ily olcsó minőségű gyártmányt, mint a miénk, kapni nem lehet. Még ott sem, ahol nem, mint nálunk, monopólium van, hanem szabad forgalom.

Tűz a klinikán.

(Pánik a betegek közt. — Elhárított veszedelem.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 30.

Ma délután fél három óra tájban az első számú klinikán veszedelmes padlás tűz támadt, melynek lokalizálása a tűzoltóság gyors megjelenésének és megfeszített munkájának köszönhető.

A tűz a Bárcsony-féle női klinika padlásán, a hatalmas épület főbejárata felett ütött ki. Délután két órakor a szomszédos házakban figyelmeztetés lett a klinika padlásából kiömlő hatalmas füstfelhőre. Nyomban figyelmeztették a dologra a klinika személyzetét, melynek több tagja felrohant a padlásra. Behatolni a padlásra már nem lehetett, mert az tűzben állt. Ekkor már a lángok kicsaptak a tetőzetre is.

A betegek között nyomban elterjedt a tűz híre, mely nagy rémületet keltett. Bárcsony tanár azonban az ápolóókkal végigjárta a beteg-szobákat, csillapította pácienseit, akiket sikerült nagynehezen megnyugtanni.

A felrészelt tűzoltók pár pillanat alatt megjelentek a hatalmas lángokkal borított klinika előtt és a tüzet gyorsan sikerült elfojtani, úgy, hogy a tetőzet nem szakadt be.

Bent a klinika épületében ezalatt előkészítettek mindent arra az esetre, ha a veszély nem szűnne meg, hogy a betegeket elvigyék. A mentők is kivonultak, azonban semmi dolguk nem akadt. A tüzet három óra után eloltották. A kár nem nagy.

Anglia nem adja tartalékait.

(Aradon járt semleges állambeli polgár nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 30.

A világsajtóban egyre sürűbben jelennek meg ama cikkek, amelyek a háborúnak az év végére való befejezését jósolják. Az olvasó nem látja tisztán a helyzetet, a táviratok nem árulják el világosan, hogy miért várható az év végére a béke, azonban a rövid szavú sürgönyök makacsul ragaszkodnak ehhez a dátumhoz. Hogy miért várható ez évben a békekötés, azt nagyon szépen, okosan és teljesen elfogulatlanul világítja meg egy semleges állambeli nagykereskedő, aki néhány nap óta Aradon tartózkodik. Az illető, aki nem akarja a nevét szerepeltetni, a következő érdekes kijelentéseket tette az Aradi Közlöny munkatársának.

— Minden újságolvasónak feltűnhetett Grey angol külügyminiszter ama legutóbbi nyilatkozata, hogy Anglia készséggel kötne békét, ha a szövetségesei is úgy akarnak. Látjuk az angol barát Wilsonnak egyre jobban kifejezésre jutó ama törekvését, hogy gyors békekötésre bírja a hadviselőket. Mindenki előtt világos, hogy Wilson ezzel kizárólag Angliának akar szolgálatot tenni. Az angol nagy békevágygyal merőben ellentétben áll Franciaország dühös tiltakozása a béke gondolata ellen. Ha nem elég a bukástól féltő Poincaré köztársasági elnöknek Nancyban elmondott képtelenül harcias beszéde, ha nem elég Passienak és Nikitának a közeli napokban köztudomásra jutott szóbeli és írásbeli nyilatkozata, akkor utalni kell a francia napiapokra, különösen a francia külügyminiszter szócsövére, a *Le Temps*-re, amelynek öt nap előtti száma a szebemben van. A francia lapok legtekintélyesebbike úgy viselkedik, mintha a francia kormány megőrült volna. Lincseléssel tenyegeti azt, aki békéről mer beszélni, a végletekig sajtja a németek elleni gyűlöletet és közönséges rablóknak nevezi a német embereket. A Rajnán túli szomazédok gyűlöletében odaig megy, hogy kijelenti: Középeurópa megteremtésével szövetségeseink germanizálni fogja összes fegyvertársait. A francia lapoknak a többnyire menő német elleni uszításával szemben igen érdekesen viselkednek az angol újságok. A legtekintélyesebb angol lap, a *Times* egészen hűvösen ítéli meg a harcéri helyzetet, konstatálja a németek és osztrák-magyar katonák fölényét és minden alkalommal a béke megkötését sürgeti. Ugyanígy hangoznak a többi angol lapok is. Egész határozottan megállapítható tehát — amit a semleges állambeli sajtó nem is titkol — hogy Anglia békét akar kötni, mert Franciaország belső katonai erőitörésai kimerültek és most már Anglia hadseregére kerülne a sor. Az angol kormány azonban nem akarja feláldozni a népet teljesen sikertelen akcióban. Ő is tisztán látja, hogy a harcéri helyzetet az angol tartalékok tüze dobásával sem lehet megváltoztatni. Legteljesebb elvérszik még vagy két millió polgár és egy esztendő múlva ugyanolyan lesz a szituáció, mint most. Ennek a tudtában Anglia örömmel kötne békét, azonban Franciaország most hallani se akar erről. Poincaré azt akarja, hogy az angol hadsereg is vérezzen, mert viszont ettől ő sikert remél. Azt reméli, hogy később jobb békét esikarhat ki ellenteleltől és talán még a hatalmát is megmentheti. A

helyzet tehát az, hogy az entente kebelében ellentétek dülnek és ezeket a differenciákat a legközelebbi párisi konferencián szeretnék eloszlatni. Figyeljük a párisi eseményeket, mert a közeli napokban ott dől el a béke sorsa.

Megtízszereződött olasz pesszimizmus.

(Az olaszok agyukészietenek hatoda kezünkben.)

Ejjel 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Lugano. Az olasz közönség idegességét már nem lehet titkolni. A *Popolo d'Italia* megállapítja, hogy a helyzet általában bizalmatlanságot és izgalmat kelt és az a pesszimiztikus hangulat, amely a háboru kitörése óta az olasz nép egy részén erőt vett, az osztrák-magyar offenzíva óta tisztesen lett.

Lugano. Milanóba érkezett dél-tiroli menekültek elmondják, hogy az olasz csendőrök meglepetésszerűen jelentek meg náluk községeik kiürítésénél és mindössze két órát adtak nekik holmijuk összegyűjtésére. A menekülés alatt igen sokat kellett szenvedniük.

Lugano. A Sohio-Vicenza vonal veszélyeztetése következtében a fenyegetett Vicenzából az irattárakat, bankokat és az arzenált Padnába vitték.

Basel. A *Baseler Anzeiger* írja: Az offenzíva során nem kevesebb, mint az olasz tüzerseg agyukészietenek egy hatod része jutott az osztrák-magyarok kezébe, nem is beszélve a több mint száz géptegyverről és egyéb szakmányról.

Lugano. Az olasz határpostahivatalok azt az értesítést adják, hogy május huszonhetedikétől kezdve tilos további intézkedésig semleges lapokat Osztrákországba szállítani.

Budapest. A Pester Lloyd jelenti a sajtóhadiszállásról: Az olasz fronton az utóbbi huszonnégy órában a harcéri tevékenység néhány szakaszra szorítkozik és kevésbé élénk, mint volt előnyomulásunk napjaiban. Miután a Posinától délre fekvő és az Arsiero körüli területet megszálltuk és Assiango több fontos pontját és erőit elfoglaltuk, a harcok nyugodtabb fejlődése állott be, ami csapataink pihentetésére és a lőszerpótlásra vezethető vissza.

Lugano. Hogy mily válságosnak ítélik olasz hivatalos körökben a helyzetet, kiderül abból a tényből, hogy a tegnapi római minisztertanács kizárólag a hadügyminiszternek a helyzetről szóló jelentésével foglalkozott. Ugyilátszik, ez a jelentés nem volt kielégítő, mert felette hosszabb vita indult meg, melynek során szemrehányásokkal illették a hadvezetőséget.

„Csavargás a Marosban.”

(Országos hírre vergődött aradi kihágási ítélet.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 30.

Ketten valának együtt. Sariat Domokos, az aradi nagybíró főkapitány és Hoffmann György rendőrhádnagy. A főkapitány átvette a hadnagytól az az nap befolyt büntetés pénzeszt, hogy elzárja a Wertheim kaszába. A pénznaplóban szokta nyugtatni az átvételt és ezért tételtől-tételtre megszokta nézni, kit büntettek meg. Amint böngészte a naplót, megakad a szemé egy néven. Egy előkelő aradi nagy iparos fizetett be negyven koronát, az a nagy iparos, akivel a főkapitány éveken át haragban volt, mert a közgazdasági tevékenység terén áthidalhatatlan ellentét keletkezett köztük. Az egész város tudta ezt és a főkapitány egyenes szókimondó természetéről fogva nem is csinált titkot belőle.

— Miért fizette be ez a nagyiparos ezt a büntetést? — kérdezte meglepődötten Sariat Hoffmanntól.

— Mert Zubor Andor megbüntette — volt a válasz.

— Az lehetetlen, az kizárt dolog — mondotta Sariat, — mert olyan törvény nincs, amelynek alapján ezt a büntetést ki lehetne róni.

A főkapitány tudta, hogy már két kihágási bíró vessződött ezzel az odiosus és a közigazgatás történetében egyedül álló farosa figgyel és egyik sem tudott vele dűlőre jutni. Nem merete elhinni, hogy Zubor, aki két napja helyettesítette a szabadságon lévő kihágási bírót, megoldotta volna a gordiuszi csomót.

— Küldje be Zubort és az aktákat — adta ki a parancsot.

— Maga megbüntette azt a nagyiparost — szólta rá a belépő fogalmazóra. Hogy merete ezt, miért tette ezt, van-e a büntetésnek törvényes alapja, tudja-e hogy mi lesz ennek a következménye — dől a kérdések áradata a haragra lobbant, de azért titokban mégis örülő főkapitány ajkairól.

— Megbüntettem bizony és még meg is köszönte a büntetést — válaszolt Zubor.

A főkapitány nem akart hinni a szemének.

— Hát kérem, tudom én, hogy nehéz dió volt. Mert hogy valakinek a fia mindennap korán reggel 5-6 pajtásával elmegy az ingyen-uszodába és ott levetkőzik, belemegy a Marosba és átuszna a tulajdon partra és csak este jönnek vissza felöltözni, ez bizony furcsa kihágás. De én úgy gondoltam, hogy ez nem egyéb, mint „csavargás a Marosban”, már pedig akinek a fia csavarog, az csavargó, akár a vizen, a szárazon kövesse el a deiktumot. Elhivattam az apát és megmondtam neki, hogy mert nem vigyáz a fiára, megbüntetem. Az öreg ur megköszönte, mert ő nem is tudta, hogy a fia mit csinált egész nap. Megigérte, hogy majd otthon még külön leszámol vele. Letízette a negyven koronát és megköszönte a büntetést és a legjobb barátságban elváltunk.

Ez az előzménye annak a ténynek, hogy Jalsovick Károly dr. miniszteri tanácsos maga levelet írt Zubor Andor tb. főjegyzőnek és arra kérte, hogy ha Budapestre megy, látogassa meg és ismeresse meg őt a Marosban történt csavargás klasszikus esetével, mert tesztet a háborus nyarra a fővárosban a rengeteg gyermekhad, az apa távollétét felhasználva, egész nap a Dunában csavarog és sok szerencsétlenség történik. Valamit tenni kell.

Hogy a miniszteri tanácsos kitől és milyen módon tudta a Marosban történt csavargásból keletkezett salamoni ítéletet, azt mély titok fedi.

Ne legyenek győzők és legyőzöttek.

— Ejjel 2 órai telefonjelentés. —

Berlin, május 30.

A birodalmi gyűlésen Noske szociáldemokrata a cenzura megszüntetése érdekében szólalt fel. A nép tömegei nem akarják, hogy a háborút utolsó csepp vértükig folytassák s ép ezért akarnak szabadulni a cenzurától.

Stegemann nemzeti szabadelvű párti kijelenti, hogy ha a német népet megszavaztatnák, hogy elfogadják Wilson békeközvetítőnek, határozott nemmel válaszolna. Amerika mindig Németország ellen fordult, különösen azonban a kiéheztetési politika kérdésében. Igazi semleges államokat, mint például Svájcot, szívesen látnának, mint békeközvetítőt, azonban olyan embernek, mint Wilsonnak közbenjárását a német nép tulnyomó többsége határozottan visszautasítja.

Heitrich államtitkár kijelenti, hogy a birodalmi kancellar nem vállalhatja el mindaddig a felelőséget a cenzura megszüntetéséért, míg a népközelemben a vélemények a haboru gyors befejezése tárgyában olyan élesen állnak egymással szemben, mint

jelenleg. Veszedelemes volna minden kritikát szabadrá tenni.

Gräte konzervatív párti felszólítja a kormányt, hogy ne becsülje le a furor teutonicust. A német nép kész megadni a császárnak a mi a császáré, vagyonát és véré, de a kormány is adja meg a népnek, ami a népé: szabad elhalározását jövőjét illetőleg.

Stadthaben (szociálista munkaközösség) ugy óhajtja a békét, hogy **ne legyenek se győzők, se legyőzöttek.**

Helfferich belügyi államtitkár: Gräte és Stadthaben beszédei nem tettek szolgálatot a hazának. Ha van valami, ami a cenzura létjogosultságát bizonyítja, ugy a mai vita az. Isten mentsen, hogy a lapokban minden nap olyasmit olvassunk, mint a mai vitáról szóló tudósítás.

David szociálista: A helyzet megengedi annak kijelentését, hogy békét akarunk kötni, olyan békét azonban, amely tisztességes es fejlődésünk lehetőségét garantálja.

A birodalmi gyűlés ezután elfogadta a kormány javaslatát.

Kompromisszum a Pénzüntézési Központ választásaira.

(Lukacs Laszlo a megegyezéstől.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 30.

Mint értesülünk, eddig 1261 vidéki pénzüntézet jelentette be csatlakozását a Pénzüntézési Központhoz. A választás, amely eddig igen viharosnak ígérkezett, miután két hatalmas nagy fél állott egymással szemben, valószínűleg igen esendős lesz, miután az elterjedt hírek szerint a két párt között kompromisszum jött létre, ugy hogy kompromisszumos lista fog szavazás alá kerülni. A Pénzüntézési Központ megalakulása alkalmából, a választások után betöltendő állások kérdésében a legküréntelőbb hírek jelentek meg egyes lapokban. A Pénzüntézetek Országos Egyesülésének elnöke Lukacs László volt miniszterelnök ma a következőket közölte:

— A Pénzüntézetek Országos Egyesülésének tagjai az utóbbi időben olyan rohamosan szaporodtak fel, hogy ha csak az ahhoz tartozó vidéki intézeteket vesszük számba, akkor is az első helyet foglalja el. Ezekhez számíthatók azonban a nemzetiségi pénzüntézetek is, amelyek szintén Egyesülésünkhez tartoznak. Végül megjegyzendő az is, hogy a Pénzüntézési Központ megalakulása alkalmára rendelkezésünkre bocsájtották szavazataikat a horvát intézetek, valamint a fővárosi nagybankok vidéki fiókjait is. Minden kétségen felül áll, hogy abban az esetben, ha a harmadik kuriához tartozó állások betöltése szavazás útján történik, a küzdelemből a Pénzüntézetek Országos Egyesülésének jelöltjei kerülének ki győztesen.

Ezzel szemben az Egyesülés vezetősége nem hagyhatta figyelmen kívül sem a mérvadó köröknek a választási harc lehető elkerülésére irányuló óhajtát, sem az ország jelenlegi

helyzetét. Viszonyaink arra utálnak, hogy minden belső meghasonlítást kerüljünk. Ezért arra a megegyezésre jutottunk, hogy nem csak a közügy, hanem az Egyesülés érdekei iránt is, kötelelességeinket csak úgy teljesítsük, ha a beérés megoldás útját választjuk. Valószínű, hogy a módoszat mellett nem leszünk képesek minden jogos igényt és aspirációt kielégíteni. Bizonyos, hogy lesznek egyes pénzüntézetek es egyes vidékek, amelyek nem lesznek méltóan képviselve. De párki újon is a Pénzüntézési Központ igazgatóságában es választmányában, az nem speciális es nem helyi érdekeket, hanem az egyetemes érdeket lesz hivatva képviselni.

— A vezetőség nem hagyhatta figyelmen kívül azt sem, hogy akkor, amidőn a méltányos megegyezés lehetősége fennmorgott, ezt visszautasítsa es belevigye az országot a mai súlyos viszonyok között szükség nélkül egy szenvedélyes küzdelembe.

A Pénzüntézetek Országos Egyesülésének vezetősége meg van győződve, hogy az általa javasolt eljárás annál is inkább megfelel az Egyesülés érdekeinek, mert amíg egyrésztől biztosítja részére a megfelelő beutályást, másrésztől összhangba hozza eljárását az ország általános érdekeivel.

Belga-orosz barátkozás. Havreből jelentik: A belga kormány az odaérkezett orosz misszió tiszteletére ebédet adott. A belga külügyminiszter beszédet mondott, a melyben kijelentette, hogy a belga nép es uralkodója minden nyomorúság elviselésére készen van es mindaddig fog küzdeni, míg vissza nem nyeri függetlenségét. Lobanov hereg, az orosz birodalmi tanács tagja válaszában biztosította a belgákat arról, hogy Oroszország kötelelességei tartja, hogy csakis Belgium teljes függőségének feltételével köt békét.

Akik kutyahust ettek.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Becs, május 30.

A Jászvárosi kerületi bíróság tegnap egy sokat emlegetett bűnügyei összefüggő becsületstértési pert tárgyal, amelyet Schüch Ferenc kereskedelmi miniszteri tisztviselő indított Reinisch Johanna magánzóno ellen.

A panaszos unokaöccsét, Schüch József, tízenkilenc éves villamos kalauzt néhány hónappal ezelőtt talált tárgy eltitkolásáért idézték a bíróság elé, mert egy gazdátlanul talált kutyát magánál tartott. A kutyát nagybátyja lakásán baltával agyonütötte, a bőrét lenyuzta, a husát pedig a kályhában elégette, noha a házbeliiek azt állítják, hogy nagybátyjával együtt megették. Schüch József a tárgyaláson azzal védekezett, hogy a gazdátlan kutyát részvétből ölte meg, de a husát nem ette meg. Reinisch Johanna, a szomszédno azt állítja, hogy a kutya rettentően vonított es mikor Schüchnek megkérdezte a lárma okáról, az egyszerűen ezt mondta:

— Semmi az, a Szepi megsütött egy kutyát es megessal.

A kalauzt felmentették a talált tárgy eltitkolásának vádjá alól, mert a bíró arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kutyát a gazdája már korábban elhagyta.

A tárgyalás végeztével Reinischné oda kiáltott Schüch Ferencnek:

— Akárnogy is van a dolog, mégis igaz, hogy maguk a kutyát megölték, megsütötték es megették.

Írre Schüch Ferenc feljelentette Reinischné becsületstértésért. Hat az ügyet tárgyalták tegnap. Az ügyész rendkívül éles hangú vádbeszédben támadta Schüch Ferencet, ugyannyira, hogy az állására hivatkozva, a bíró védelmét kérte, aki azonban nyugalomra utasította.

— Ha nem tudja elviselni ezt a támadást, — mondta a bíró, — akkor nem indított volna pert egy ilyen piackos ügyben. Aki becsületstértésért perel, annak az ellentámadásra is készen kell állnia.

A bíró végül is felmentette Reinisch Johannát a becsületstértés vádjá alól.

A togyasztási adók emelése.

Budapestről jelentik: Amint egyik estlap beavatott torráspol értesul, a különböző luxus adokon kívül a togyasztási adók felemelését is tervezi a kormány. A legnagyobb jövedelem emelkedést várják a szeszadó emelésétől. Szó van a cukoradó fokozásáról, valamint az ásványolajadó felemeléséről is. A világítási szükségletek megadóztatását most tanulmányozzák. A sör es boradó felemelése sem fog elmaradni. A hústogyasztási adó felemelése egyelőre nincsen tervbe véve. Magyarország togyasztási adók címén 300 millió koronát szokot bevenni, az emelés révén 500 millión felüli lesz a togyasztási adók összege. Mintnogy a háboru után jobb konjunkturákat varnak, kormánykörökben a béke beköszöntével 600 milliót remélnék a togyasztási adóktól.

— Kinevezés. A honvédelmi miniszter Adler Daniel néptelkező masodosztályu szamvivó altisztet az aradi 1. néptelkező őrszázadhoz beosztva, a háboru tartamára néptelkező gazdasági tisztviseltessé nevezte ki.

Sebesültek ebédje — moslékba szánt hus.

(Fasirt a hulladékból. — A zsír nélküli rántás és bor nélküli borleves. — A Strasser-ügy tárgyalása.)

Saját tudósítónk telefontyűjeletése.

Nagyvárad, május 30.

A nagyvárad kir. törvényszék ma folytatta a Strasser-ügy tárgyalását. A mai tárgyaláson befejezték Strasserné kihallgatását s a rendes szokástól eltérőleg ezután nem a többi vádlottak, hanem a tanúk kihallgatására került a sor. Az első tanu, egy szakácsné elmondja, hogy Strasserék felére szállították le a katonák ételadagját, a rántást zsír nélkül készítették, a borleves tele viz volt, a vagdalt húst a moslékba szánt csontokról szedték le. Részletes tudósításunk a következő:

A főhercegi látogatás menüje.

As elnök: Ugy véli, hogy a tegnapi intelmek hatottak a vádlottra, hogy igasat beszéljen. Figyelmebe ajánlja a töredelmeséget és a bűnbánást. Majd tovább folytatja:

— Tud-e arról, hogy néhány kórházban a betegeknek sonkát rendeltek és mást kaptak?

Strasserné: A gimnásiumi kórházban láttam. Nem tudom, kinek a rendelkezése történt, hogy sonka helyett felvágottat raktak a beteg katonák elé. Előfordult ugyan, hogy nem lehetett sonkát kapni.

— Emlékszik-e arra, hogy egy főhercegi látogatásra készültek? Arra számítottak, hogy ott marad a feneleg és megijele az ebédet.

— Emlékszem arra, hogy a főherceg meg látogatta a kórházat.

— Arra emlékszik-e, hogy megmondta a személyzetnek, hogy kitűnő ételeket készítse nek, de amikor megtudta, hogy a főhercegi látogatás elmarad, intézkedett, hogy vegyék le a menükártyáról az ételeket és azokasos ebédeket szolgálják fel?

— Erről nem tudok. És nem történt meg.

Zaiszikes a borsó.

— A borsót honnét szereztek?

— A férjem vagonaszámra vásárolta. Majd elmondja a tanu, hogy a borsó zaiszikes volt.

— Vannak-e önnek gyermekei?

— Igen!

— Es adna-e ön zaiszikes borsót a gyermekének?

Strasserné elszáppad, halgat és azután hal- kan így szól:

— Nekünk ez volt előírva.

— Zaiszikes borsó?

— Hát borsó!

Dohos a tarhonya.

— Aztán milyen mást és tarhonyát használtak?

— Jó minőségűt. Egyszer dohosat kaptak, de a férjem később nem engedte meg- főzni.

— De mégis megfőzték, ez volt a baj! Két szakácsnője vallja, hogy megesezt a szivük a szegény beteg katonákon és ők mondták, hogy nem főzik meg a dohos tarhonyát, de ön másképp rendelkezett. (A vád- lott lehajtotta a fejét és sir.) Mit jelentenek ezek a könyvek? — kérdi az elnök. — A könyvek néha félrevezetésre valók, néha meg- sértésre is.

— Kérem, — mondja a vádlott — a szakácsnők annyi mindent hasudtak rólam.

Az ezredorvos mint kosztos.

— Tehát ezért a könyvek? Mondja el, ho- gyan jutottak Schatz Jakab dr. ezredorvossal összeköttetésbe?

— A béke idején a kórházban uszonát rendeltettem a konyhából.

— Fizetett érte és mennyit?

— Nem tudom, a férjem számolt el vele.

Később a háboru idején nem ért rá a van- déglőben étkezni, lakúldott a konyhába eleinte, felirattotta az ebédet, majd a lakására vitette a reggelit, ebédet és vacsorát.

— Mit fizetett?

— Egész idő alatt nem fizetett semmit.

— Olyasmiről is tudok, hogy az ezred- orvos izlése meglehetősen tejtelt volt az ételek dolgában.

— Tudom, hogy egyes ételeket nem szeretett. Például, ha csirke volt, a kis tiannak és Schatz orvosnak külön főstünk.

— A bor dolgában is nagy kívánságai voltak?

— Volt eset, hogy tokaji aszút küld- tünk neki.

Ezután elnök elébe tárja, hogy Schatznak nyugtái vannak arról, hogy fizette a kosztot. Erre vonatkozólag elmondja Strasserné, hogy férje egy izben nem volt otthon s Schatz őt hívatta magához. Az ezredorvos akkor azt mondta nekem, hogy itt van Teutschänder hadbiztos; ha a férjem hazajön és a hadbiz- tos megkérdesi tőle, hogy fizet-e a kosztot, okvetlenül azt mondja, hogy fizet és pedig a reggelit 24 fillért, az ebédet 1 korona 30 tükért, a vacsorát pedig 1 koronát. Másnap a férjem hazajött, átment a kórházba és el- mondta, hogy Schatz arra szólította fel: ha kell, esküdjön meg arra, hogy fizet.

— Ugy-e bár az volt a céljuk, hogy Schatzot lekötélessék?

— Kényszerhelyzetben voltunk!

— Önök azt akarták elérni, hogy leköté- lessék Schatzot a maguk javára!

— A férjem kényszerhelyzetben volt!

— Miért nem nyilatkozik a saját érdeké- ben, — folytatta az elnök — miért nem mondja meg magyarul, hogy le akarták ke- nyerezni?

— Nem tudok mást mondani, minthogy kényszerhelyzetben voltunk.

— Hogyan végezte Schatz a dolgát? Hogyan bánt a betegekkel?

— Idegen, energikus ember volt, de kor- rekt orvos.

Két öngyilkos szellemét idézik.

— Most idézzük két ember szellemét. Tudja, kikre gondolok?

— Igen tudom, Kappel és Kirch főhad- nagyokra. Ezek öngyilkosok lettek ebből az ügyből kifolyólag. Sokszor okozott ez nekem lelkifurdalást.

Strasserné levelei.

As elnök ezután az iránt érdeklődött Stras- sernénál, hogy milyen tanácsot adott neki Ka- czián ügyvéd a házkutatást, Radi dr. pedig betétkönyveit illetőleg, majd hogy milyen öss- szaköttetésben állott Molnár Géza vöröskeresztes orvosnal.

Ezután a bíróság megállapította, hogy Strasserné a fogházból levelezett a férjével. Egyik levelét hajttüvel írta. Ebben az időben buskomor volt és öngyilkossági tervekkel fog- lalkozott. Ezeket a leveleket a bíróság le- foglalta.

Tizenkét órákor az elnök szünetet rendelt el.

Szünet után elnök ismét a lefoglalt leve- lekre vonatkozólag intéz kérdést Strasser- néhez:

— Miért hajttüvel írta a fogházban a le- velet és egyáltalán, miért írt levelet?

— Mert akkoriban nagyon el voltam ke- serevedve!

Vizezték a tejet, a borlevest.

Ezután nem kis meglepetésre a törvény- szék a tanúk kihallgatását kezdte meg, még mielőtt a többi vádlottakat kihallgatták volna. Az első Bodnár Elvira, az egyik Strasser által élelmezett kórház szakácsnője.

Bodnár Elvira elmondja, hogy az előirt tíz deka husadagokat akaria szétosztani a sebesültek és betegek között, de Strasserné utasította, hogy legfeljebb 7-8 deka husra szabja az adagokat. A tejet a kórházban állandóan vizezték. Strasserné utasítására 50 liter tejbe öt liter vizet öntöttek, a rán- tást zsír nélkül készítették, a bor- leves anyagát szintén viz képezte. Sonka helyett állandóan hideg fel- vagottat adtak a súlyos betegek- nek. A tifuszos, vagy más lábba- dozó gyenge betegeknek az orvos borjubecsináltat rendelt, de ezt Strasserék marhahusból készítették. A szakácsnéknak mindezt Strasserék rendelték el így s ha valamelyikük felszólalt, hát erőlyesen leintették, vagy kidobták.

Elnök Strassernét hívja elő s elébe tárja Bodnár Elvira vallomását.

— Elnök: Mit szól a vallomáshoz?

— Nagyon sokban nem felel meg az igazságnak!

— Sokban nem felel meg az igazságnak? Hát például miben?

— Az utasításokat nem én adtam! Én semmit sem tudtam arról, hogy a borjube- csináltat marhahusból készítik. Különben sem mond igazat a tanu, mert erre jó oka van!

— Milyen oka? — kérdi az elnök.

Strasserné erre előadja, hogy maga a tanu biztatta őket arra, hogy szabják szű- kebbre az adagokat és a tanu is igyekezett a betegek, sebesültek ételéből valamit elspó- rolni.

Elnök: Szóval lopott?

Strasserné: Igen.

A szembesítés.

A szembesítéskor Bodnár Elvira le- stíti szemét. Ugy tetszik, mintha nem merne Strasserné szemébe nézni. Végre amikor az elnök felszólítására mégis felemel tekintetét s Strasserné kijelenti, hogy nem mondott igas- zat, oda mondja neki:

— Hiszen a nagysága nagyon jól tudja, hogy mind igaz, amit mondtam!

Elnök: Meg merne vallomására esküdni?

Tanu: Igen!

Strasserné újból tiltakozik a vallomás ellen, izgatottan védekezik s közben erős kifejezést használ a tanuról. Végül ki- jelenti:

— En hem is tudok ilyen nőszeméllyel szemben beszélni!

Elnök figyelmezteti, hogy ne használjon olyan kifejezéseket, amelyeknek súlyos következményük lehet.

Ezután folytatják a tanu faggatását.

— *Igaz-e, — kérdi az elnök — hogy a tasirozottat maradék husból készítették?*

— **Igen, hulladékból.**

— *Abbot, ami a hus felaprózása közben, vagy a tányeron megmaradt?*

— **Nem, hanem a mosókübb szánt esontokról lezedett husokból!**

Gyenge Béla dr. bíró: Kinek parancsából vizezték a tejet? Strasser, vagy Strasserné adott utasítást?

Tanu habozik, majd kijelenti, hogy biztosan már nem emlékszik.

A személyzet is bünrészes.

Ezután a tanu megesketésére vonatkozólag kér az elnök indítványt. Moldován dr. ügyész kéri a megesketést, Kautmann Gyula dr. ügyvéd azonban, aki Medvigy Gábor dr. helyettesítésében Strassernét védi, ellenzi azt.

— A tanu vallomása — mondotta — olyan, hogy már abból is kiderül, hogy nem csak tudomása volt az elkövetett bűncselekményekről, de azoknak végrehajtását elő is mozdította. Boánár E. viránnak is a vádoltak padján a helye, mint bünrészesnek!

Az ügyész erre vonatkozólag kijelenti, hogy csakugyan foglalkozott azzal a gondolattal, hogy Strasserek személyezze elen is vádat emel, azonban úgy találta, hogy a csekély kényszerhelyzetben volt, parancsra cselekedtek, s csekély intelligenciájuknál fogva nem voltak tisztában tettük horderejével.

Erre élénk vita fejlődik ki ügyész és védő között a bünrészesesség kérdésében.

— Az ügyész ur — mondja a védő — csak megerősíti az én álláspontomat. Ha foglalkozott azzal a gondolattal, hogy vád alá helyezze a személyzetet, az maga is mutatja, hogy részük van a bűnbán. Ami pedig azt illeti, hogy csekély intelligenciájukkal nem mérhették fel tettük horderejét, hát a csekély intelligencia tudommal a magyar büntetőtörvénykönyv szerint nem mentesítő ok!

A bíróság hosszú tanácskozás után úgy határoz, hogy egyelőre nem esketi meg a tanu vallomására, hanem a megesketés felett később fog dönteni. Ezzel a tárgyalás folytatását délután fél két órákor hirtelen leállították.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Amerika leánya — az Apollóban.** A legnagyobb s legexcentricusabb film: Amerika leányát szerdán kezd bemutatni az aradi Apolló-színház. Mint említettük, ez a film csak az amerikai méretekkel egyeztethető össze. Tizenöt fejezetből áll s minden fejezet külön-külön előadást foglal le. A monumentális képverőben amerikai történet, amelynek fejezetei között megvan a kapcsolat, de minden fejezet külön is teljesen megérthető cselekményt nyújt. A dráma prólogusát és az első részt mutatja be szerdán az Apolló. A prólogusban megismerjük a grandiózus izgalmak irama szereplőit, az első fejezetben pedig már munkában van Owan, a gonosztevő, aki Paulinet, a kalindvágyó dollárkirálynőt el akarja jenni láb alól, hogy rengeteg vagyont megkaparítsa. A gonosztevő első kísérlete kudarcra ér, végződik. A szerdai előadáson az előadók nagy teljesítményesek.

Régi körözvény Pasics szerb miniszterelnök ellen.

(„A szerbiai felkelést vezető mérnök.”)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Budapest, május 30.

A budapesti rendőri bejelentési hivatal megsárgult, régi iratai között Bohdanecsky Aladár dr. rendőrsztrviselő érdekes fellelészre bukkant. Ugy értem, mintha elhagyott, öreg temetőben járkálnék, — írja — hol már csak egy-egy félig ledőlt, elkorhadt tejfán nagynehézzen kibetűzhető felírás emlékeztet emberekre, kik egykor itt éltek körüöttünk, itt küzdöttek, velünk sirtak és örültek. A régi irásoknak szereplői, ma már majdnem mind halottak. A múltba révedező szemeim előtt csak néha-néha tűnik fel egy-egy név, melynek viselője még ma is az élők sorában van. S milyen érdekes dolgokat tudnak mesélni ezek a régi irások az életről is. Egy lapon akad meg a szemem. Egész terjedelmében így szól az irás:

„Budapesti rendőri főkapitányaságtól. 299—1. k. l. sz. 1883. res.

Tekintetes Daczó János urnak, a bejelentő hivatal főnökének saját kezébe.

Utasítom Cimet, hogy Pasics nevű Ujvidéki aditóság Budapestre utazott mérnök részére, ki azonban maidekkoráig jelenve nincsen, figyelőlapot állítsasson s megjelenéséről hozza azonnal tegyen jelentést. Budapesten, 1883. november hó 27-en. Thaisz Elek, kir. tanácsos, főkapitány.”

Tovább kutatok az irások között. Találok is meg egy utasítást. 209—1. k. l. sz. 1883. res. Az őszes ker. kapitányaságtól. Veli értesítés szerinti a szerbiai felkelésnek vezetője, Pasics mérnök aditóság Ujvidéki Budapestre utazott s valószínűleg jelenleg is itt tartózkodik. Utasítom Cimet, hogy nevezett egyen kinyomoztatása iránt a kellő intézkedéseket azonnal tegye meg s azok eredményéről hozza azonnal tegyen jelentést. Budapest, 1883. november 27-en. Thaisz Elek, kir. tanácsos, főkapitány.

Ime egy név, melynek viselőjét nem separta még el a közben telolyt 33 év. A most 65 éves, idegen földre menekült szerb miniszterelnök írja korábbi való ez a két régi adat, melyek a belgrádi és zürichi egyetemen mérnöki diplomát szerzett s tuzó oroszokai eszmékkel telt 32 éves embernek első politikai szerepéről és balsikeréről regélnék. Mint a szerb radikális pártnak vezére s egyben a sajasári kerületben a szerb kormány-nak hivatalos kerületi mérnöke 1883-ban ő szervezte s ő volt vezére a sajasári lázadásnak, mely többek között Milán király detronizálását is céljává tűzte. A lázadást azonban a királyhoz hű maradt katonaság leverte s Milán király a szerb radikális párt vezetőit vasra verelve rögtonitáló bíróság elé állította a külföldre menekült Pasics Miklós kivételével. A bíróság több társával együtt őt is halálra ítélte, de az ítélet szökése miatt nem volt végrehajtható, azonban Milán király lemondásig kénytelen volt külföldön bujdosni.

Menekülésének idejében keletkezett a fent ismertetett két akta. Hogy az elrendelt nyomozásnak volt-e itt Budapesten eredménye, arra nézve nem sikerült további adatokat tanátsom, de valószínűnek tartom, hogy a nyomozások eredménytelenek maradtak. Pasig, ha hírneves elődeink, a jó öreg Thaisz-huszarok, kiknek fia, unokái ma a véreli megvett Szerbia föld-

jén lobogtatják a magyar dicsőség zászlaját, tudták volna, hogy az akkor még csak saját királya ellen törő fiatal mérnök, egykor orgyilkosokkal fog szövetséget trónörökösünk meggyilkolására s az orosz rubellekkel igazított fantáziája hazánk feldarabolásá-á fog alkalmazni, talán nagyobb buzgalommal keresték volna a megszökött szerb hőst s talán már akkor hozzájuttatták volna őt politikai szereplésének ama magérdemelt jutalmához, melyet a háboru után a lázas álmából felébredt hazát és szabadságot vesztett szerb nép valószínűleg még majd meg fog neki adni.

Megszoritják az új termés szabad vásárlását.

(Rendelet az 1916. évi termés értékesítéséről. — Később határozzák meg a maximális árakat.)

Saját tudósítók telefonjelentése.

Budapest, május 30.

A hivatalos lap holnapi száma közli a kormány rendeletét, amely az 1916. évi termés értékesítéséről intézkedik. A gabonatermes értékesítéséről a sajtóban eddigelé különböző hírek jelentek meg, amelyekről most, a rendelet megjelenésekor megállapítható, hogy kizárólag kombinációkon alapulva támasztották a termésértékesítés új módjait.

Az új kormányrendeletből kitűnik, hogy az a termésértékesítés kérdését általánosságban majdnem teljesen azon alapelvek szerint rendezt idén is, amiként a termésértékesítés szabályozása a múlt évben történt. Kivételt csak a következő lényegesebb újítások képeznek.

Az idei gabonatermésből ez idén is, mint 1915-ben volt, módjában áll a fogyasztóknak megszabott mennyiségű szükségletüket vásárlás útján megszerezni. Tenát — az előzetesen terjesztett híresztelések ellenére — a rendelet nem tiltja az új termésből a szabad bevásárlást. Tény azonban, hogy a szabad vásárlási jogot jelentékeny mértékben megszorítja a most kiadott rendelet, amely a gabonavásárlást két kategóriába osztja és a megkülönböztetés szerint szabja meg a gabonavásárlás módját.

Magánfogyasztók és azok a termelők, akiknek termése a rendeletben megállapított mennyiségű szükségletet nem fedezi, ezidén is közvetlenül bevásárolhatják a fogyasztásra szánt gabonamennyiséget a termelőktől azonban csak akkor, ha erre külön hatósági engedélyt mutatnak fel az előjáráságtól, illetve a főszolgabírói hivataltól, intézményeknek és hatóságoknak is megadja a rendelet a szabad vásárlási jogot, de csak a Hadi Termény részvénytársaság útján.

További újítás az 1916. évi termés értékesítését szabályozó rendeletben, hogy szigorú tilalmat tartalmaz a kenyér megvaknak állati eleség és hizlalás céljaira felhasználása tekintetében, valamint a maltnok üzemenek szigorú ellenőrzését rendeli el. Erről egyéb iránt külön rendelet is fog intézkedni.

A gabonaművek maximális áraitól nem tartalmaz intézkedést a rendelet. Az 1916. évi maximális árak megállapítását csak a termésjelentések beérkezése utánra vették tervbe. A rendelet végül a fejenkénti fogyasztásra megszabott gabona mennyiséget ugyan annyiban állapítja meg, mint az 1915. évi termésből.

Nincsenek németek olasz frontunkon.

(Lipót Szalvátor főherceg vezényli tüzérségünket. — Több ponton készülnünk Olaszországba betörni.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 30.

Budapest. *Illetékes helyről közük:* A kültödi újságokban ismételten teteműt az a hír, hogy deitroni oltenzivankat Mackensen tábornagy vezeti. Ennek az állításnak terjesztése azt a célt szolgálja, hogy a kültödi, ahol Olaszország felett súlyos kritikát mondanak, azt a hitet keletkez, hogy az olasz hadseregnek csapatainkon kívül meg egy nagy német hadsereggel is meg kell küzdenie. Olaszország ezáltal a kültödi közvéleményt teitreakarja vezetni és szövetségeseit aktiv segítségre akarja kényszeríteni. Dacára annak, hogy Feisó-Olaszországban oltenzivankba semmitéle idegen beavatkozás nem történt meg, mégis arra az Olaszország által is jól ismert tényre kell utalni, hogy a délnyugati olasz harc-teren semmiféle német csapatok vagy harcvezetők nincsenek. Mackensen, mint eddig a balkáni főparancsnokságot vezeti, míg az olaszországi hadműveleteknek változatlanul Jenő főherceg a vezetője.

Olaszország hadi kiadásai.

Luganó. A Corriere della Sera szerint Olaszország hadügyi költ.égei április 30-ig 7350 millió lírát tesznek ki.

Olasz lapok az offenzíváról.

Bern. A Messagero írja: Az első meglepetés órája elmúlt. A párbaj komoly és szörnyű, azonban tagadhatatlan, hogy ezek az aggodalmas napok sok becses tanulságot is hoznak nekünk.

A Corriere harcéri tudósítója írja a trentinói frontról: Az offenzívában résztvevő ellenesleges haderő háromszázezer embernél is nagyobb. Ellenünk vannak Dankl, Kövess és Boroevics seregei. Elgondolható, hogy több ezer osztrák-magyar ágyú milyen pusztítást végzett a körülbelül negyven kilométernyi fronton. Néhány harmincegyes kaliberű lövedék Asiagóra esett.

Kövess a Balkánon van.

Köln. A Kölnische Zeitung jelenti Luganóból: Lipót Szalvátor főhercegnek a tüzérségnek a dél-tiroli offenzívánál kivívott nagyszerű eredményéért való vezérezredessé kinevezése alkalmat adott az olaszoknak ahhoz, hogy megállapítsák, hogy nem Kövess tábornok vezényelte a tüzérséget, ahogyan ezt biztosra vették, hanem, hogy Kövess a Balkánon maradt, ahol Valona még mindig közvetlen közelből veszedelemben van. Az a föltevés, hogy Kövess tábornok elhagyta a Balkánt, az olaszoknak s francia szövetségeseiknek olyan reményekkel teljes katonai kombinációkra adott okot, melyeket most maguk értékteleneknek jelentenek.

Angol ágyúk Olaszországnak.

Basel. Londonból jelenti a Basler Nachrichtenek: Egy olasz katonai misszió, amely a napokban érkezett Londonba, tárgya-

lásokat folytatott a minisztterrel, akit Skóciától erre a célra visszahívtak. Alkítólag arról van szó, hogy középkaliberű ágyúkat bocsássanak Olaszország rendelkezésére.

Több ponton is indul offenzíva.

Bern. Rapington ezredes a Timesban annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy az osztrák-magyar offenzíva nem szorítkozik a Trentinora, hanem minden valószínűség szerint más pontokon is megindul, mivel előre átnátolag Ausztria-Magyarország nagyszabású támadást szervez Olaszország ellen. A nagy offenzíva első állomása az a tereves, hogy az osztrák-magyar csapatok levonuljanak Trentinoból, hogy az olasz hadvezetőség odavetve tartalékot, gyengítse meg az isonzi frontot. Lesznek tengeri támadások is, majd újra általános roham, melylyel az isonzió akarnak átkegni. Ez volt a magyar-osztrák vezérkar eredeti terve, amelyet eddig minden követelt.

Az olasz visszavonulás és az orosz sajtó.

Kopenhága. A legutóbbi napokban ideérkezett orosz lapok jelentései elárulják, hogy a magyar és osztrák csapatok deitroni győzelmes előnyomulásának híre teljesen váratlanul érkezett. A Djen katonai sajtóírója azt írja, hogy ezt a frontot abszolút elnémultnak itélték és most valószággal megdöbbenést kellett, hogy a monarónia offenzívája ment át és az olaszok kénytelenek meghódított állásaikból hazai földre visszavonulni.

Szalonna a pótkávés ládában.

(Megakadályozott csempészet.)

az aradi közlöny tudósítása.

Szeged, május 30.

A szegedi rendőrségnek bejelentették, hogy az Iskola-utca 24. számú hársban nagymennyiségű szalonnát csomagolnak Franckkávés ládákba. Gyarmathy János rendőrtiszt egy rendőrrel kiment a helyszínére és megállapította, hogy a Franck-kávés ládákba csomagolt szalonnát szállítási igazolvány nélkül Nagybooskóra akarták szállítani.

Száznegyven kiló füstölt és háromszáznegyvenkilenc kiló sózott szalonna volt a ládákban. Guttmann Jakab makói tüzserkereskedő akarta elszállítani a szalonnát. Bekísérték a rendőrségre, ahol Temesváry Géza dr. helyettes főkapitány nyomban kivallgatta. Bevallotta, hogy a szalonna kilogramját tíz koronáért vásárolta Deutsch Izó szegedi ügynöktől, aki azt Baranyai Mihály hentesőtől szerezte be. A sózott szalonna maximum ára 6.74, a füstölt szalonnáé 6.78 korona.

Guttmann védekezése szerint a nagybooskói „Klotid” vegyesüzem gyárának akarta szállítani a szalonnát. Minden jutalék nélkül vállalkozott erre, csupán csak sz.v.éségből, mert előzős ületi összeköttetésben áll a nagyboos-

kói gyárral. A csomagolás közben ma délelőtt négyezerszázkilencven koronát már kifizetett Deutsch Izónak. Több pénz nem volt nála, úgy egyeztek meg, hogy a hátramaradó összeget majd később kifizeti. Guttmann utólag magasnak találta a szalonna árát, Deutson azt mondta neki, hogy legyen nyugodt, nem fognak összeveszni.

A kináigási bíróság letoglalta és bezárlította a városházára a szalonnát. A kitűzendő tárgyalásra a makói kereskedőn kívül Deutsch Izót és Baranyai Mihályt is megidézik.

Bécsi szubrett és pesti nagykereskedő.

(Az elhagyott asszony panasza.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 30.

Kitűnő vizsgát tett ma a bécsiek egy szubrettje a budapesti büntetőjársbírószágon arról, hogy ha kell, miképpen tudna megátámszni egy erős, izgalmas kitérőekben bővelkedő drámat is. Az ügy szereplői egy ismert budapesti nagykereskedő cég tagja, ennek felesége s a szubrett. A fiatal nagykereskedő egy szép napon otthagya feleségét, kis gyermekét és a bécsi szubrett lovagjává asagódott. Az elhagyott asszony nemcsak hűtlen férje után siránkozott, de rájött arra is, hogy a pazarul berendezett lakasukból eltűnt sok nagyértékű antik műtárgy. Kérelme a cselédjét gyanúsította, később azonban hírül hozták neki, hogy az antik tárgyak a szubrett lakását díszítik. Kérelme tenát a rendőrségre és lopás miatt bejelentést tett veletjárásúje ellen. Persze kiderült, hogy a műtárgyak a férj jogos tulajdonai voltak s így a szubrett ellen megasuntették az eljárást. Most a szubrett került telet és hatóság előtti rágalmasás miatt bíróság elé vitte az ügyet. A pert izgalmas jelenetek között ma tárgyalta a büntetőjársbírószágon.

— Az elűnt tárgyakat a férjem akkor ajándékozta nekem — védekezett a feleség, — mikor egy gyermekkel ajándékosztam őt meg. Nem áll az, hogy azokkal jogosan rendelkezhettem az úram.

— Úgyok valójában vannak? — kérdezte a bíró.

— Igen.

— Miért?

— Mert faképnél hagyott és ezt a hölgyet bódogítja most szereimével.

A szubrett nem tud magyarul, a feléje irányuló pillantásokból világosan megérthette, hogy most róla van szó.

— Mi az? — kérdezte harágon.

A feleség erre egészen magyarosan, — de azért német nyelvén mondotta meg, véleményét.

A szubrett indulatosan tiltakozott. Hangjának lágy szopránja hirtelen dörgővé vált és nincs az a dramai nőnő, aki izgalmasabban játszott volna meg a most következő jelenetet. Kezei ökölbe szorultak és körmei veszedelmes közelségbe jutottak a feleség arcához. De hát közbeleptek a fiskálisok — és aszelválasztották a mar-már egymásra rohanó erleenteleket. Az asszonyoknak vízet hoztak s így nagyobb baj nem történt.

— Ön megis csak feleség és anya vagyok — mondotta a vadított és talán megérett a bíróság, hogy kissé megtelekeztem magamról.

A bíró, hogy időt engedjen a kibékítésre, június 30-igra teszi ki a tárgyalás helyét.

H I R E K.

— **Kitüntetés.** A király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül **Lőrinczy Béla** 2. honvéd gyalogezredbeli ezredes, egy népfelkelő gyalogdandár parancsnokát, **Popovics Mihály** és **Báok Artur** 2. népfelkelő gyalogezredbeli főhadnagyokat és **Reiter József** 2. népfelkelő gyalogezredbeli hadnagyot a *signum laudis*sal tüntette ki.

— **A Pénzügyi Központ alakulása.** Budapestről telefontalja tudósítónk: A Magyarországi Pénzügyi Központ Országos Szövetségének kötelekébe tartozó pénzügyi intézetek holnap szerdán este nyolc órakor a Continentál szálló nagytermében találkoznak, abból az alkalomból, hogy esütörtökön délelőtt megalakul a Pénzügyi Központ. A szövetség szívesen látja mindazon pénzügyi intézetek kiküldöttjeit, melyek a esütörtöki megalakulóra a fővárosba érkeznek.

— **Egy főispán látogatása a fronton.** Lugosról jelentik: A hadsereg-parancsnokságtól kapott engedély folytán **Medve Zoltán** Krassó-Szörénymegye főispánja, **Nikolics János** lugosi képviselő és **Baltescu János** lugosi polgármester június 1-én az isonzó frontra utaznak, hogy a fronton küzdő vármegyebeli katonákat meglátogassák.

— **Adó a felmentésért.** *Stockholm*-ből táviratozzák: Pétervárról jelentik: A birodalmi gyűlés negyvenhárom tagja törvényjavaslatot terjesztettek be, melyben követelik a hadiszolgálat alól felmentettek megadóztatását és pedig minden tizenhét és hatvanöt év közötti férfira, aki nem teljesít hadiszolgálatot, tíz rubel adót köteles fizetni.

— **Kitüntetett katonaeorvos.** **Tausz Henrik** dr. ezredorvos, a kaposvári katonai kórházak parancsnokát, aki a polgári életben új-aradi orvos, a katonai egészségügy terén szerzett kiváló érdemeik elismerésül a vöröskereszt hadiékítményes II. osztályú díszjelvényvel tüntette ki a király.

— **A bolgár előnyomulás.** *Luganóból* jelentik. A *Secolo* jelenti Szalonikiból: A *Rupel*-szoros és a többi görög állások elfoglalása a németek és bolgárok által a görög kormány tudtával és beleegyezésével történtek. A görög kormány utasította csapatait, hogy vonuljanak vissza. A bolgárok egy dandárral léptek görög területre és megszállták a *Rupel*-szorost, **Demir Hisszart** és még több fontos pontot, továbbá a *Struma* két partját ott, ahol a *Struma* hidját az angolok és franciák légből röptették. A szaloniki főparancsnokság nem ismeri a bolgárok célját, hogy vajjon meg akarják-e előzni az entente offenzíváját, vagy Kelet-Macedóniát akarják megszállni. Jelentékeny csapatmozdulatokat jelentenek még *Xanthi* környékéről is.

— **Visszautasított kihívás.** Pétervárról jelentik a *Times*-nek: **Schilling** báró, az orosz külügyminisztérium irodafőnöke párbajra hívta **Szuvorint**, a *Novoje Vremja* közíróját, mert a lap azt írta, hogy **Schilling** báró vérokonos tiszt a német hadseregben. **Schilling** kijelentette, hogy ez nem felel meg a valóságnak, mert valamennyi rokona az orosz hadseregben szolgál. **Szuvorin** vissza-

utasította a kihívást, mert a támadásnak nem volt személyes jellege.

— **Aradi közrendőrből tiszthelyettes.** **Katona N.** a 37. gyalogezred katonája írja a 611. tábori postáról az *Aradi Közlönynek* a következőket:

— **Tekintetes szerkesztőség!** Egy „közrendőrből lett tiszthelyettes” hadi tudósítással a mi harcterainkről is szolgálhatok, ami tekintettel arra, hogy éppen aradi közrendőrrel van szó, becses lapjára nézve azt hiszem valamivel értékesebb is lesz és mint hűtő tisztelettel kérek közlést tenni. — Alig egy néhány hónappal ezelőtt bámulatos módon, teljes elszántsággal teljesített kötelességének és halált megvető bátorságának elismerésül arany éremmel kitüntetett **Boldis Pál** aradi rendőr, ki a 37. gyalogezrednél eddig mint törzsfőnöki teljesített szolgálatot, május 1-én tiszthelyettesé lett előléptetve. Parancsnokságának eme újabb elismerését azzal érdemelte ki: magának a vitéz katonának, hogy mindenkor kiválóságáról tanuskodó szolgálatait fáradhatatlan buzgósággal, teljes odaadással és mindig fényes eredménnyel végezte.

A tiszthelyettesi rangot, mint ezt néhány nap előtt megemlítettük, vitézségükkel kitünt altisztek számára a háború alatt létesítették.

— **Strasserné** nevet. A nagyváradi tárgyaláson a bíró kihallgatja **Strasser Aladárnét**, akit a miatt terítőtartott le a rendőrség, mert silány élelmet adott a hadikórházakban fekvő katonáknak. Kérde tőle a bíró:

— És nem csudálkozott amikor huszezer koronájukból hat hónap múlva háromszáz ezer lett?

Strasserné nevetett és azt felelte:

— Nem.

A közönség legnagyobb része, amely nem hadseregszállító, amely nem élmez katonai kórházat, a mely a háborús konjunkturának egészen más oldalát látja, talán csudálkozik az első hallásra ezen a teleleten. Hat hónap alatt huszezerből háromszáz ezer! Még így leírni is sok, elgondolni szédültes és megkeresni — **Strasserné**, vagy **Strassernének** kell lenni. De gondolkozzunk egy kicsit a huszezer korona hathónapos karrierjén s hallgassuk ki **Kis Pálnét** vagy **Nagy Jánosnét**, aki nem hadikórházat élmez, hanem a maga négy vagy öt gyereket. Nem vizeli nekik a tejet, nem keveri teggyuval a zsírt, nem lopja el a hus felét, ha ugyan egyáltalán ad nekik húst. S **Kis Pálné** vagy **Nagy Jánosné** nem mondhat mást, mint hogy elbék tart egy árjegyzéket s fölolvassa az árakat hat hónap differenciájával. A konjunktúra egyik hullámában, a magasra törőben, ott ül **Strasserné**, a másikban pedig a sok százezer **Kis Pálné** és **Nagy Jánosné**. S ha megkérdezzük őket: csudálkoznak-e a huszezer korona karrierjén, azt kell felelniök, még pedig könnyes szemmel, sirva:

— Nem csudálkoznak.

A nem csodálkozásban ma egyforma **Strasser Aladárné** **Nagy Jánosné**val. Csupán csak az egyik nevet, a másik pedig sir.

— **A rokkant katonák szerencsése.** *Zürichből* jelentik: Mikor a minap Svájcba érkezett egy vonat Németországból, amely rokkant francia katonákat hozott, egy francia fogoly sapkáját levéve, köszönte meg valahol a közönség üdvözlését. Leikésedését drágán fizette meg, mert a szél kifújta kezéből a sapkáját, amelynek bélésében ötvenöt franknyi ószes vagyona rejtőzködött. A pénz azonban megkerült, mert egy becsületes megtaláló kezébe jutott, aki átadta a legközelebbi katonai parancsnokságnak, amely azután kinyomozta a rokkant francia katonát, a ki elvezette.

— **A harmizohármasok parancsnokának kitüntetés.** **Fehér Imre** ezredes, — az aradi háziezred új parancsnoka — ki mint ismeretes, a szerbiai offenzíva alkalmával **Kladovo** elfoglalásával és a bolgár hadsereggel való összeköttetés megteremtésével tette nevét ismertté, s ki nek ez alkalomból **Mackensen** személyesen adta át a német vaskeresztet, újabb kitüntetésben részesült. Pár hónap előtt, mint az aradi háziezred parancsnoka az olasz frontra került, hol ismétellen kitüntette magát, de pár hét előtt súlyos tüdőgyuladást kapott, s kórházba került. Midőn állapota legsúlyosabb volt, fölkereste a délnyugati haderők főparancshoka, **Jenő főherceg** s személyesen nyújtotta át a nagybeteg ezredesnek a hadiékítményes III. osztályú vaskorona-rendet, mellyel éppen a főherceg teltérjesztésére tüntették ki **Fehér** ezredest. Mint értesülünk a kiváló ezredparancsnok már túl van a veszélyen s rövidesen újra élére állhat kitünő ezredének.

— **A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségének igazgatósági ülése.** *Eltérően* látogatott és fontos igazgatósági feladatokat új fővárosi otthonában vasárnap délután a **V. H. O. Sz. igazgatósága Széchy Gyula** elnöke alatt. Az elnöki jelentés megemlékeztet elsősorban a Szövetség kezelő irodájának Szegedről-Budapestre történt áthelyezkedéséről, mely alkalomból többek között a miniszteri elnöki sajtóiroda kiváló vezetője, **Dr. Csécsy László** Attréd miniszteri tanácsos is megleghanga levélben üdvözölte a Szövetséget. Az áthelyezkedés alkalmával az elnökség közel 10000 koronát kitevő vagyonszámlát hozott el Szegedről és gondoskodott annak a fővárosban való elhelyezéséről. Örömmel vette tudomásul az igazgatóság, hogy **Teleszky János** m. kir. pénzügyminiszter köszönetét és elismerését fejezte ki a vidéki sajtónak a IV-ik hadikölcson sikere alkalmából, továbbá, hogy az ártó és rokkant hírlapírók részére felépítendő „Sajtószállás” akciója a magyar társadalom szinte rokonszenvével találkozik. Az elnökség pünkösdkor társas kirándulást fog rendezni **Bártfára**, ahol a „Sajtószállás” helyét is ki fogják jelölni, amintán megkezdődnek az építési munkálatok. Az igazgatóság foglalkozott az az érdekes tervvel, hogy vidéki írók műveiből vidéki **Almaachot** fog kiadni, melynek jövedelme szintén a „Sajtószállás” céljait szolgálná. A folyó ügyek emertetése után az igazgatóság a Szövetségnek a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetében való képviseltetésével **Benedek Arpád** igazgatósági tagot bízta meg. **Fenyves Ferenc** titkár tartalmas jelentésben számolt be a titkári hivatal munkájáról és hangsúlyozta a hírlapírók szociális érdekeinek előmozdítását célzó tevékenység szükségét. Ezután az igazgatóság hadbavonult vidéki hírlapíróknak és azok családjainak 800 kor. segínyt utalványozott és a debreceni „Csokonai-Kör” adományából a hártéren elesett vidéki hírlapírók hozzátartozóinak legközelebb amintén juttat segítséget. Végül 40 vidéki hírlapírókat iktatott a rendes tagok sorába az igazgatóság.

— **Robbanás a bukaresti tölténygyárban.** *Bukarestből* táviratozzák: Ejtélkor a cotroceni-i királyi palota közelében lévő tölténygyárban tűz támadt, amely több heves robbanást idézett elő. A király megjelent a tűz

színiáron és maga vezette az ottani munkálatokat, amelyeknek két óra múlva sikerült volt. Elvitatott megállapítás szerint az eddigi vizsgálat nem mutat jelentékeny kárt. Néhány ember könnyen megsebesült. A tűz keletkezésének oka még nincs teljesen megállapítva.

— Három gyermek tragikus halála. Bécsből jelentik: három gyermek gránát-robbanás okozta tragédiájával foglalkozott tegnap a hadosztálybírósg. A vádirat szerint Soupal Ferdinánd néptelkeiő káptár, aki most katonai munkás a blumauzi löveggyárban volt alkalmazva, 1915. év folyamán több ízben kiölt lövedék darabokat szedett fel a lötéren és azokat haza vitte a gyermekeinek, hogy gyűjessék össze a hadsereg számára. A múlt esztendő december havában is hazavitte a gyerekeknek egy lövedék-darabot. Másnap a 13 éves kis Soupal János le akarta csavarni a lövedék-darab rézpakját és mivel kézzel nem bírta el, kalapácsot kerített és azzal próbálta leverní. Az első kalapácsütés után borzalmas erővel felrobbant a gránát-darab. Soupal Ferdinánd kaptar két fia: a tizenhat hónapos Józsefet és a 13 éves Jánost darabokra tépte a robbanás, a 12 éves Mária kórházba szállítás közben meghalt, a negyedik gyermek pedig, a 14 éves Ferdinánd rendkívül súlyos sérüléseket szenvedett. Azóta felépült sebeiből, de örökre nyomorék marad. A szakértőként kihallgatott lovas Neumann Emil tüzérkapitány elmondta, hogy a katasztrófát okozó lövedékdarab gránátarapnelletje volt, amely ugyancsak robbanó erőt fejt ki, mint az egész gránát. A szerencsétlen apa azzal védekezett, hogy nem volt sejtése sem arról, hogy veszedelmes portérát adott gyermekei kezébe. A hadosztálybírósg Soupal Ferdinándot felmentette a közbiztonság vétsége elleni vád alól. Az ítélet ellen a katonai ügyész semmisségi panaszt tett.

— Aki Aradon látta Kiss Bétát. Lassan egész járványos betegséggé válik az ország minden zugában Kiss Béta, a cinkotai gyilkost látni. Tegnap délután az egyik aradi malatáhegy gazdaszonya, Kardos Marcella jelentkezett Börsök Lajos detektívnél és közölte vele, hogy az a gyanúja, hogy Kiss Béla a közeli napok egyikén Aradon járt és nem lehetetlen, hogy ma is Aradon tartózkodik. A gazdaszonya elmondta a detektívnek, hogy pár nappal ezelőtt egy ismeretlen vendége volt, aki miután anyagi helyzete felől érdeklődött, kijelentette neki, hogy el szeretné venni, még pedig hamarosan és a legnagyobb csendben. Másnapra ez az ember randevut is kért, melyre azonban nem jött el. Kardos Marcella már elfelejtette volna a dolgot s csak úgy jutott eszébe, hogy tegnap egy képeslapot kerített kezébe, mely Kiss Béla fényképét közölte. A fénykép teljesen rá illik az ő kértjére s ezért nem tartja lehetetlenségnek, hogy Kiss mint civil Aradon bujkál. A gazdaszonya kapott egy levelet is az idegen emberrel, amit átadott a detektívnek. Börsök a vallomást jegyzőkönyvbe vette, bejárattotta Beretz Ferenc rendőrkapitánynak, aki azt nyomban felküldte a fővárosi rendőrség büntető osztályának.

— A csecsemő elválasztása gyakran igen sok nehézséggel jár és éppen ezért az anyának mellesleg ajánlatos, hogy kis gyermekének az elválasztás kezdetén szopóüveggel naponta egyszer, csakis vízzel feltörve, egy kis Nosté-tisztelet nyújtson. Lassanként aztán két, három, sőt több is szokás adni, mire az elválasztás minden nehézség nélkül megtörténik, a gyermek szépen fejlődik és gyönyörűen gyarapszik. Próba-csokai általában kaptak a Henri Nosté cég, Wien, I. Biberstrasse 3a. 8905

— Kirándulás Szófiába és Konstantinápolyba. Az aradi kereskedelmi és iparkamara közli, hogy a Budapesten székelő Keleti Központ, amelynek elnöke Lanczy Leó v. b. t. t. június hó végén nagyobbabban kirándulást tervez Szófiába és esetleg Konstantinápolyba, a keleti gazdasági viszonyok beható tanulmányozása céljából. Részvételi díj hozzávetőleges számvitel szerint 1000—1500 korona, amely azonban a Konstantinápolyi utómaradása esetén jelentősen csökkenne. Lehet csak külön Szófiába is kirándulni. Jelentkezők kérnek, hogy három napon belül az aradi kamaránál jegyeztessék elő magukat.

— Cigányvadászlat. Sopronból írják: A város környékén újabb nagyon elszaporodtak a cigányok s így napiróndok voltak a tyúk- és libalopások. A csendőrség szombaton azután rajtot indított a cigányok rejtekhelyének kikutatására. Kóphaza határában el is fogtak egy nagyobb karavánt, melynek több tagja katonaszökevény. Uldozás közben az egyik csendőr és az anomás előjáró a cigányok közé löttek és két ferit megsebesítettek. A tegever használásának jogosságát vagy helytelenségét a katonai hatóság fogja megállapítani.

— Hős honvédek emléksztete az olasz offenzívára. (Hadi szenzáció az Urániában.) A budapesti színházban napok óta osztatlan teladést és viharos tapsokat vált ki egy egészen új dráma, amely hőseinknek emléksztet a diadalmas olasz harcokra. A színház áldozatkészéggel áldott a képet a maga részére megszerezni és ma már be is mutatja a közönségnek. Szükségtelen egy szóval is dicsőítenünk azt, a mit ez a hiteltel dráma felvetel igazol: mi csak némán bámuljuk és csodáljuk bátor hőseinket és vitézeinket. Ez a nagyszabású aktualitás mellett a színház egy elsőrangú detektív drámát is mutat be, melyet megjelenés előtt, így tehát a budapesti színházak előtt játszanak és benne egy kalandornak szédületes elszántsága és telemtényessége és egy detektívnek ügyessége és kivátsága vir egymással kékhegyig menő harcot. — „A hadi árva.” Zita és Izabella O. osasz. és kir. tanségeik részvételével a Skoda-gyárban készült felvétel legközelebb az Urániában. 5

— Engel kerek. magániskolája. (Lázár Vilmos-utca 2. Bödös palota mellett.) Június hó elején a nyári tanfolyam veszi kezdetét, mely 3—4 hónapig tart. Teljes és alapos képzés könyvtelés, gyorsírás, gépírás, levelezés és mindazon tárgyakban, melyek kereskedelmi, gyáripari- ügyvédi és közigazgatási munkákra képesítenek. Mérések tanadj. Díjtalan állásközvetítés. A tanfolyam négy év óta lenn-ál és közel 500 tanítványt képezett ki. Beiratások mindennap d. e. 10—12, d. u. 4—5-ig. Telefon 1046. 2750

— Az „Augusztus Gyorssegélyalap hadibiztosítása rokkantság esetére” című folyó hó 25-iki számaunkban megjelent közleményünkbe több szedési hiba osuzott be, melyeket eszenel helyre igazítjuk:

Ugyanis az a) alatt felsorolt katonák nem kettő, hanem (7) hét százalékot fizetnek a biztosított összeg után,

a b) alatt felsorolt katonák nem 4, hanem öt és fél (5½) százalékát a biztosított összegnek.

Végül megjegyezzük még, hogy: mérnökért, a hadbírósg tagjaiért, katonai tisztviselő, valamint az életmentési és munkásszorgokhoz tartozókért: a biztosított összeg negy százaléka a fizetendő.

— Underwood-gépiró és gyorsíró szakiskola Ziffer és Helios cégnél, főpostával szemben. Ugyanott írásmunkát és sokszorosításokat a legújanyos beaur vállalhatnak. 4697

— Pályázat kiházasítási hozományokra. Az aradi izraelita kiházasítási egyület pályázatot hirdet kiházasítási hozományokra. El hozományokra szegénysorsu izraelita hajadonok pályázhatnak, kik erre vonatkozó kérvényüket kellőleg felszerelve legkésőbb tolyó évi június hó 15-éig Kohn S. N. elnöknel (Batthyány-utca 30.) benyújtják, Az elnökség. 2778

— Ertesítés. Június elsejétől az összes személyszállító vonatok közvetlenül Alföldi parkjánál állanak meg.

Általános titkos választójog Varsóban.

(Német rend a lengyel fővárosban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 30.

Varsóban, a német katonai igazgatás alá került orosz-lengyel területek kormányzóági székhelyében teljessé vanik a német rend, amelyel az orosz uralommal torkig terjed lakosság is a legnagyobb mértékben meg van elégedve. Már néhány hónap előtt polgári bizottságot küldött ki Varsóba a városi kormányzósg, hogy újraszervezzék a választórendet. Miután azonban ez a bizottság nagyon is hosszadalmasan járt el és magig sem vitte tovább, mint annak javaslatba hozására, hogy minden huszonöt éves, lengyelül írni-olvasni tudó városi polgár kapjon szavazati jogot, ne onálló lakosa van, vagy ha középiskolát végzett, — maga a városi kormányzósg adott ki rendeletet, hogy a városi lakosság érdekében ne maradjon tovább meglehető igazgatás nélkül a minős lengyel főváros.

A rendelet értelmében minden városi lakos jogosítva van a nyilvános közintézmények és berendezések használatára és közlekedés részvételre a köznevelés területeken. Német katonai személyek és hivatalnokok nem számíthatók a tevévelők közé.

Varsói polgárok sorába számíthatók mind azok, akiknek aktív választói joguk van. A város élén a tanács és a városi képviselőgyűlés áll. A városi tanácsnak az elnök, két polgármester és tizenkét tanácsos a tagja. Az utóbbiak tisztviselési hivatalt töltenek be. A tanácsban részvételre jogosultak szentivül a polgárorség parancsnoka, a városi pénztáros és ügyész. A kormányzó a városi tanács elnökévé Lubomirski Zdzislaw herceget nevezte ki, első polgármesterre pedig Drzewiecki mérnököt. A tizenkét tanácsost a kilencven főnyi képviselőtestületből választják.

Hogy a varsói nemzetiségileg vegyes lakosság karaktere a többségben kifejezésre jusszon, de a kisebbség is bizonyos jogokat gyakorolhasson, a német kormányzósg választójogi rendeletében a választókat hat csoportra osztotta be és az egyes csoportok 15—15 városi képviselőt választanak. Választók mind azok a 25 éves férfiak, akik a lengyel királyság polgárai, legalább két éve megszakítás nélkül varsói lakosok (az orosz kormány által történt kiutasítást és a városnak a háboru miatti elhagyását nem tekintik megszakításnak.) Községi szegények és koldusok választói joga szünetel, azontán azt, aki népkönyvtárból élkezik, nem tekintik községi szegénynek. Községi képviselővé azonban csak harminc évet betöltött, polgári becsületű birtokában levő, lengyelül írő és olvasó férfiak választhatnak. A választók hat csoportja a következő:

As első csoportban választók a városi ház és telektulajdonosok, akik közül a nők is birnak szavazati joggal, de est csak férfi megbizottjuk utján gyakorolhatják. A második csoportban a nagykereskedők, ipari vállalkozók és gyárosok választanak. A harmadik csoport az értelmiségi választók osztálya, a mely azonban több alosztályra bomlik. A tizenöt városi képviselőből egyet a katolikus lelkészek választanak (a szidók és a protestánsok egyet sem) a jogászok, a tanítók, a gyógyszerészek és orvosok és a technikusok hármát-hármát, az egyéb intelligencia összesen kettőt. A negyedik csoportban a kisüzemű kereskedők választanak, az ötödikben a lakbéradóval megrótt választók, a hatodikban pedig azok, akik a fenti felsorolás egyik osztályába sem illenek. A választások titkosok és választási bizottság oszárri megbizott veszté nével intézi azokat.

SPORT.

+ A Kinizsi Aradon. Csütörtökön, június hó 1-én délután az Aradi Torna egyesület látja vendégül a Temesvári Kinizsi immár Magyarország legjobb csapatát, az évből előző. A Kinizsi, mely legutóbb a fővárosban is feltűnést keltő sorozatos győzelmeket ért el, legteljesebb összeállítású első csapatát fogja Aradon szerepeltetni, az ATE ugyancsak jó formában levő első csapata ellen. A mérkőzés az óvártéri pályán lesz megtartva. 2781

Feladvány szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget)

Hadi árva.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, akik felajánlhatatlan drága jó feleségem

Pápay Lajosné

szül. Muzslay Ilonka

te s én megjelentek, továbbá akik közösen, részvételükkel, sürgönyök küldésével és részvételük kifejtésével mérhetetlen nagy fájdalmamat enyhíteni igyekeztek, ezúton is fogadják hálás köszönetemet.

Arad, 1916. május 30.

Pápay Lajos.

Csak azoknak a cigaretta-
lázóknak, kik egészségükre való tekintetből szivesen költenek naponta 2-3 fillérrel többet:

Modiano-clubspecialité
szivarkahüvelyek

Orvosi tanácsra a hüvelyekben
nincsen sem bronch, sem más
nyomás de minden hüvelyben
van egy nyomással a
gyáros aláírása;
a kényelmesebb modern való papír 10 fillér

Kapható minden jobb tőzsdében.
6804

Mindentéle

nyomtatványok

Izléses, osinos kivitelben készülnek az

Aradi nyomda r. t.

nyomdájában, József főherceg-ut 22.

**Gépolaj,
Hengerolaj,
Gépzsír.**

SÓZOTT BAL

kapható

Kalmár Endre cégnél

Arad, Arpád-tér 5. szám.
Városi és megyei telefon 670

11829—1916. kh.

Hirdetmény.

A hadsereg szolgálatában álló polgári kocsisok és munkások járandóságainak megállapítása tárgyában közhírré teszem, hogy a kitűntelt kért járandóságok megállapítása céljából folyamatba teendő nyomozások megkönnyítése érdekében azok, akik mint polgári kocsisok vagy munkások állottak a hadsereg szolgálatában a még részökre esetleg kijáró illetmények utólagos folyósítását kérelmezni szándékoszák, az iránti kérvényeiket a tartózkodási helyükre nézve illetékes és kik, katonai parancsnokságokhoz nyújthatják be, amelyhez az elbocsátási okmány feltétlenül eredetben csatolandó, a járandóság megállapítása körül eljárás megkönnyítése céljából pedig a teljesített szolgálat minősége és beosztásuk helye a lehető-séghez képest pontosan jelöljék meg.

Arad, 1916. május 18.

Green, főkapitány.

**Köhögés,
retkedés és
elnyálkásodás**

ellen megbízható és legjobb hatású szer

Tusinal-cukor

Ara 80 fillér.

Tusinal-tea

Ara 60 fillér.

Ha tyukszeme van és gyöttri nagy kin,

A legjobb gyógyszer az **Anagallin.**

Ara utasítással 1 korona.

Fejkorpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedül ily szer, a világhírű „Krovil” korpákenőcs.

Ara egy tégelynek 2 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget deszinficiálja, utólag igen kellemes. Ara egy porcellán-szalencének 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

**Fehér és fekete
VÁSZON CZÍPŐK**

minden nagyságban,
nagy választékban,

CIPŐTŐZSDE

Andrássy-ut 22. = Telefon 10—44.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűvel 12 fillér.

Vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 80 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ELLÁTÁS.

Négytagu család

részére tiszta és izletes házirosmat kerestetik. Ajánlatok „Jó és olcsó” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 8751

ALKALMAZÁST KERES.

VII. gimnáziumot végzett fiatalember állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2769

Egy idősebb hölgy magános urnóknál társalkodónői állást keres. Esetleg a főzést is vállalja. Cím a kiadóhivatalban. 2771

Ügyvédi irodában alkalmazást keres intelligensebb kisasszony. Cím a kiadóhivatalban. 2780

ALKALMAZÁST NYER.

Német kisasszony felvétetik két kis gyermek mellé. Cím a kiadóhivatalban. 2767

Nagykereskedésünkben 2 leány raklárhoz felvétetik. Grünwald és Moskovitz, József téherceg-utca 8. 2768

Leányka 13-14 éves kerestetik vidékre magános, idősebb urnóhoz. Cím a kiadóhivatalban. 2777

Mindenes család, esetleg bejárónő azonnal felvétetik Andrassy-tér 25., I. em. 29. 8750

14 éven felüli fiuk lapelárusításra azonnal felvétetik a kiadóhivatalban.

Egy mindenes, aki főzni tud, falura kerestetik. Jelentkezni Rákóczi-u. 28., I. em. Varga. 2784

Fűszerkereskedő segéd, ki nagyban üzletben már alkalmazva volt, azonnal felvétetik Ehrenfeld Ignác cégnél, Arad. 2788

Nyomdász-tanulónak felvétetik két fiu, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Könyvkötő leányok, valamint tanuló leányok felvétetnek az Aradi nyomdászszékhelyén könyvkötészetében.

KIADÓ LAKÁS.

Egy vagy két elegánsan bútorozott szoba kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2780

INGATLAN.

Kisebb átjáró ház a Beivárosban eladó. Bővebbet a Lakásnyilvántartási Irodában, Deák Ferenc-u. 8. 1961

Kossuth-utca 46.

Vécsey-utca 7., és Schweidel József-utca 1. szám alatti adómentes bérházak, szabad kézből eladók. Ugyanők díjaztatnak. Bővebbet Varga cukrász, Szabadság-tér. 2481

ÜZLETEK.

Egy igen jóforgalmu sörcsarnok és étterem, italmérési engedéllyel, azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2567

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Rézkénpor kapható Färber Lajos cégnél. 2421

Kávé minden mennyiségben és minőségben kapható Pollák József fűszernagykereskedésében. 2774

Hárs majunga és tamatáve minden mennyiségben kapható Färber Lajos fűszerkereskedésében. 2095

Elegáns kétlovas flakker kocsi, teljesen jókarban, alkalmi áron eladó. Forray-utca 9., saroküzletben. Ugyanott 90 hectoliter boroshordó eladó. 2770

Gyermekkosci alig használt, olcsón eladó. Mikos Kelemen-utca 15., a hátsóajtó-nosnál. 2772

Nagyon szép dohánypalánta eladó. Pesti-dűlő 9. szám, Arad-Gáj. Bővebbet felvilágosítást Arad, Tököly-tér 5/a. 2778

Borax kapható Färber Lajos cégnél. 2779

Kávé kitűnő minőségben kicsinyben és nagyban kapható Schilling Vilmos üzletében, Thököly-tér. 2778

Az új házirendről alkotott szabályrendelet kapható Pichler Sándor papirkereskedésében és könyvnyomdájában, Szabadság-tér 1. Telefon 308. 611

Bosznai száraz szilva kapható Färber Lajos fűszerkereskedésében. 2098

KÜLÖNFÉLE.

Az Anusol aranyér kupokat mindenben pótolják a Haemorrhoid-kupok, azonos összetételük folytán hatásuk is teljesen azonos, ára 8 korona. Földes gyógyszer-tár, Hehs gyógyszer-tár Arad. 12

Fuvarozást elvállal Herbstein C. Arpád-tér 4. Telefon 261. 2725

Az angol fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment, ára 2 korona. Földes gyógyszer-tár, Hehs gyógyszer-tár. 12

Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szerdán és csütörtökön

Hiteles harctéri felvétel:

Hős honvédeink
előkészülete az olasz offenzívára.

1000 méteres hadi film.

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcbőrt

óhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krém.

Ára egy tégelynek 1 kor. 20 fill.

Ibolya Doré szappan 1 K. 20 fill. Ibolya Doré puder 1 K. 20 fill.

Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni, a „Melogen”. Ára 2 korona.

Szörvestő-Depilator E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél Hajós Arpád gyógyszer-tárban ARAD, Andrassy-tér 22. sz. Alapított 1896. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

158—1916. g. sz.

Aradi és csanádi egyesült vasutak.

VAGYON.

Mérlegszámla 1915. évről.

TEHER.

	korona	f.	korona	f.	korona	f.	korona	f.
1. Vasútépítés...	21051400							
2. Vasutkiegészítés és beruházások	1753280	58	5860489	58				
3. Vasutkiegészítés és beruházások a tartalékalapból...			687000					
4. Pénztárak készlete...			415990	73				
5. Különféle anyagkészletek...			1073978	43				
6. Értékpapírok...			490496					
7. Biztosítéki értékpapírok...			173494	50				
8. Letét értékpapírok...			887123	25				
9. Nyugdíjintézet alapjának értékei:								
Társulati részvények és élvezeti jegyek...	1942211							
Záloglevelek...	855324							
Magyar koronajáradék kötvények	270836							
8% os magyar hadikölcsön kötvények...	145500							
Ingatlan...	382545	54						
Arad-csanádi gazdasági takarékpénztári betét...	80237	50	3126154	04				
10. Különféle adósk...			2741839	24				
11. Magánvagyon: parvállalatok és vasutak, ezek tartozékai, ingatlanok és ingók...			5366330	36				
			51071891	18			51071891	18

Arad, 1915. december hó 31-én.

Aradi és csanádi egyesült vasutak részvénytársaság:

A könyvelésért: Szilárd Győző s. k.

Csernovics s. k. Dr. Fábry s. k.

Jelen mérleg-számlát a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, átvizsgáltuk és azt tökéletesen rendben találtuk. Arad, 1916. május hó 27-én.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak felügyelő-bizottsága:

Heinrich Sándor s. k.

elnök.

Daniel Endre s. k.

gróf Porcia Lajos s. k.

dr. Tötössy Géza s. k.

TARTOZIK

Nyereség- és veszteség-számla 1915. évről.

KÖVETEL

	K.	f.	K.	f.	K.	f.	K.	f.	K.	f.
1. Igazgatási szolgálat...	693892	97								
2. Pályafentartási szolgálat...	755567	92								
3. Forgalmi és kereskedelmi szolgálat...	1159452	73								
4. Vontatási és műhelyi szolgálat...	1562553	11								
5. Anyagszertári szolgálat...	25387	82								
6. Közös pályaudvarok üzletvitelle...	181822	39								
7. Tulajdonkép nem vasutüzemi és rendkívüli kiadások...	951554	01	5329230	95						
8. Cementgyári veszteség...			175291	96	5504522	91				
1915. évi üzleti felesleg...			2276562	70						
			7781085	61					7781085	61

Arad, 1915. december hó 31-én.

Aradi és csanádi egyesült vasutak részvénytársaság:

A könyvelésért: Szilárd Győző s. k.

Csernovics s. k. Dr. Fábry s. k.

Jelen nyereség- és veszteség-számlát a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, átvizsgáltuk és azt tökéletesen rendben találtuk. Arad, 1916. május hó 27-én.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak felügyelő-bizottsága:

Heinrich Sándor s. k.

elnök.

Daniel Endre s. k.

gróf Porcia Lajos s. k.

dr. Tötössy Géza s. k.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak felügyelő-bizottságának jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

Van szerencsénk a tisztelt Közgyűlésnek tudomására hozni, hogy a kereskedelmi törvény 195. §-a és a társulati alapszabályok 33. §-a értelmében a társulat ügykezelését a lefolyt 1915. évben több ízben megvizsgáltuk és úgy ennek törvényes alapszabályszerű helyességéről, a pénztári értékek rendbenlétéről, valamint a könyvvezetés pontosságáról magunknak mindannyiszor megnyugtató tudomást szereztünk. Az igazgatóság által elének terjesztett 1915. évi mérleg-számlát és nyer. és vesz. számlát behatóan megvizsgáltuk és kijelentjük, hogy azok az üzleti könyvekkel és a nekünk előterjesztett leltári kimutatásokkal megegyeznek és úgy a kereskedelmi elveknek, mint a törvény követelményeinek minden tekintetben megfelelnek.

A fentebbiek alapján van szerencsénk az igazgatóságnak az 1915. évi 2,276 562 kor. 70 fillér tiszta nyereségy hováfordítása tárgyában beterjesztett indítványát a tisztelt Közgyűlésnek elfogadásra ajánlani.

Végre kérjük a tisztelt Közgyűlést, hogy az 1915. üzletétveit illetőleg a tisztelettel alulírott bizottság részére a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Arad, 1916. május hó 27-én.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak felügyelő-bizottsága:

Heinrich Sándor, s. k.

elnök.

Daniel Endre, s. k.

dr. Tötössy Géza, s. k.

gróf Porcia Lajos, s. k.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széké a vasúti földjárónak 3670 m² területen 7.9 cm-res bazaltkockakkal való burkolása iránt folyó év június hó 18-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Bánatpénzül leteendő az ajánlati ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az írásbeli ajánlatok lezártan az árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénznek a városi pénztárban történt befizetését igazoló letétjegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési és mérnöki feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1916. évi május hó 29-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Kristálysóda

kis- és nagyobb mennyiségben kapható:

Vojtek és Weisznál

Aradon.

2710

11288—1916. kh.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter ur 2609—1916. éln. 20—b. sz. rendeletével hadicélokra igénybe vettek kijelentett nitrogéntartalmu anyagokért megállapított térítések tárgyában 5985/éln. 20/3 1916. szám alatt kelt rendelet 3. § a szerint oly kénsavas ammóniak vagy mésznitrogen mennyiség-k után, amelyekért a birtokos 1915. évi május hó 8-ika előtt időben bebizonyíthatólag az ezen rendelet 1. §-ában megállapított áraknál magasabb árat fizetett, indokolt esetekben a katonai igazgatás térítésül a beszerzési árat megadólyezheti. Ezt a rendeltetés a 2610. éln. 20. b. 1916. sz. rendelet módosította, hogy a beszerzési ár megtérítésére azok is igényt tarthatnak, akik a hadicélokra igénybevett ammóniak vagy mésznitrogen mennyiségekért az 1915. évi március hó 8-ika előtt fizettek a hivatkozott 5985/éln. 20. b. számú rendeletben megállapított térítésknél magasabb árat.

Arad, 1916. május hó 22.

Green kapitány.